

university of
 groningen

| 1

Onderzoeks- en expertisecentrum voor kinderen en vreemdelingenrecht

Dr. Elianne Zijlstra (Orthopedagoog-Generalist)

11 december 2015

Programma

- Doelstelling expertisecentrum
- Werkwijze orthopedagogische diagnostische onderzoeken
- Actualiteit: kinderen op de vlucht

Doelstelling expertisecentrum

- Bijdrage leveren dat belangen van kinderen worden ingebracht in de vreemdelingenrechtelijke besluitvorming en meegewogen worden in het besluit (orthopedagogische rapportages)
- Wetenschappelijk onderzoek
 - Ontwikkeling en kwaliteit van de opvoedingsomgeving van kinderen zonder verblijfsrecht in Nederland.
 - Welzijn van kinderen die vanuit de EU teruggekeerd zijn naar Kosovo/Albanie
 - Opvang en ontwikkeling van ama's in Nederland
 - Belang van het kind in de eerste fase van de asielprocedure
 - Juridisch onderzoek naar effect van het inbrengen van belang van het kind op de besluitvorming.
- Multidisciplinair team

Doelgroep orthopedagogische diagnostische onderzoeken

- Kinderen die te maken hebben met het vreemdelingenrecht (alleenstaand, begeleid)
- Alle procedures binnen het vreemdelingenrecht: niet alleen asiel ook regulier (schrijnendheid, medisch, gezinshereniging)
- Aanmelders diagnostische onderzoeken: rechtsvertegenwoordigers van asielzoekers

Uitgangspunten diagnostische onderzoeken

- Kinderrechtenverdrag en specifiek art. 2, 3, 6, 12; en GC no. 14;
- GC no. 14 is in BIC-methodiek geïntegreerd.
- Best Interests of the Child-model;
 - ✓ Gedachte is het belang van kinderen het belang van zijn of haar ontwikkeling is. Voor een gezonde ontwikkeling en een goede jeugd te hebben, heb je een context nodig die je daar kansen voor biedt;
 - ✓ Kwaliteit van de opvoedingsomgeving: 14 omgevingscondities voor ontwikkeling.

BIC-model (Kalverboer & Zijlstra, 2006)

Gezin	Maatschappij
1. Adequate verzorging	7. Veilige fysieke, ruimere omgeving
2. Veilige fysieke directe omgeving	8. Respect
3. Affectief klimaat	9. Sociaal netwerk
4. Ondersteunende opvoedingsstructuur	10. Educatie
5. Adequaar voorbeeldgedrag ouder	11. Omgang met leeftijdsgenoten
6. Interesse	12. Adequaar voorbeeldgedrag
7. Continuïteit in opvoeding en verzorging, toekomstperspectief	13. Stabiliteit in levensomstandigheden, toekomstperspectief

Het belang van het kind (2) VN-Kinderrechtencomité

VN-Kinderrechtencomité over het belang van het kind: General Comment No. 14 (2013), **elementen:**

1. De visie van het kind
2. De identiteit van het kind
3. Behoud van gezins- en andere banden
4. Zorg, bescherming en veiligheid
5. Kwetsbaarheid
6. Het recht op gezondheid
7. Het recht op onderwijs

Wegen van
de belangen

Hoe ziet de methodiek van het diagnostisch onderzoek eruit?

- Vraagstelling: hoe verloopt de ontwikkeling van het kind en hoe ziet de huidige kwaliteit van de leefomgeving eruit en wat is de verwachte kwaliteit bij terugkeer?
- Methodiek gebaseerd op het BIC-model en GC 14
- In kaart brengen van de huidige en verwachte kwaliteit van de leefomgeving en de ontwikkelingsstaat van het kind.

Diagnostische instrumenten

- Dossierinformatie van de advocaat
- Semi gestructureerd diagnostisch interview met kind en ouders
- Observatie
- Diagnostische (screenings)instrumenten (BIC-Q, BIC-S, SDQ, ASEBA-vragenlijsten, traumavragenlijsten als SLE en RATS, art 12 vragenlijst)
- Mondelinge en schriftelijke informatie bij derden

Onderzoeksbevindingen beschreven in een rapportage die door de advocaat in de procedure wordt ingebracht.

Actualiteit: kinderen op de vlucht

Wat weten we van kinderen die recent gevlucht zijn?

- Weinig wetenschappelijke studies verricht naar deze groep.
Systematic review naar problematiek recent gearriveerde kinderen (Van Os ea, submitted; 11 studies geïncludeerd)
 - ✓ Angststoornissen 30%-67%
 - ✓ Traumatische stressklachten 20%-54%
 - ✓ Depressie 9,4%-45%

Assessment zes maanden na aankomst (ama; 10-16 jaar; n= 92; Jensen et al., 2015):

- ✓ Dood van een nabij familielid (68%)
- ✓ Getuige van fysiek geweld (63%) en oorlog (62%)
- ✓ Ingrijpende veranderingen in het gezin (58%)
- ✓ Zelf blootgesteld aan geweld (55%)

Actualiteit: kinderen op de vlucht

- Belang van het levensverhaal voor veiligheid & bescherming mbt de vreemdelingenprocedure
- Probleem van wantrouwen en stilte bij aankomst. Redenen:
 - ✓ Belemmeringen door ervaringen in het land van herkomst
 - ✓ Wantrouwen was de norm in het land van herkomst
 - ✓ Confrontatie met ‘culture of disbelief’ in gastland
 - ✓ Discontinuïteit in relaties vergroot wantrouwen
 - ✓ Zorgen rondom waarheid:
 - ✓ Angst voor repercussies familie land van herkomst
 - ✓ Eerder niet vertellen van de waarheid (Ní Raghallaigh, 2014)
- Conclusie: we weten weinig en dit noodzaakt tot voorzichtigheid en bescheidenheid.

Actualiteit: kinderen op de vlucht

Wat kunnen we als beroepsgroep betekenen voor deze doelgroep?

- Preventie van problematiek: normaliseren, invulling geven aan de kwaliteit van de leefomgeving;
- Tijd nemen om vertrouwen op te bouwen en respectvol naar verhalen van vluchtelingen te luisteren;
- Screenen/ signaleren/ monitoren daar waar kinderen kampen met psychische klachten en ouders met opvoedingsproblemen: hulp inschakelen voor kinderen waar klachten persisteren ondanks steun in de omgeving;
- Inbrengen van hun belangen in de procedures met behulp van orthopedagogische rapportages.